

PETIČNÉ PRÁVO

Každý občan Európskej únie má od nadobudnutia platnosti Maastrichtskej zmluvy právo adresovať Európskemu parlamentu petíciu vo forme sťažnosti alebo žiadosti v otázkach, ktoré patria do pôsobnosti Európskej únie. Petície posudzuje Výbor Európskeho parlamentu pre petície, ktorý rozhoduje o ich prípustnosti a zároveň je zodpovedný za ich spracovanie.

PRÁVNY ZÁKLAD

Články 20, 24 a 227 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), článok 44 Charty základných práv EÚ.

CIELE

Petičné právo má poskytovať občanom a osobám s trvalým pobytom na území EÚ jednoduchý spôsob nadviazania kontaktu s európskymi inštitúciami formou sťažnosti alebo žiadosti o podniknutie krokov.

DOSIAHNUTÉ VÝSLEDKY

A. Oprávnenosť a požiadavky (článok 227 ZFEÚ)

Petičné právo má každý občan EÚ a každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá má trvalý pobyt alebo sídlo v členskom štáte, či už jednotlivito alebo spoločne s ďalšími osobami.

Aby bola petícia prípustná, musí sa týkať otázok, ktoré patria do pôsobnosti EÚ, a musí sa priamo dotýkať predkladateľov petície. Druhá podmienka sa interpretuje veľmi široko.

B. Postup

Postup spracúvania petícií je zakotvený v rokovacom poriadku Európskeho parlamentu, a to v článkoch 215 až 218 a v prílohe V (XX), na základe ktorých je zodpovednosťou za preskúmanie petícií poverený parlamentný výbor, Výbor pre petície.

1. Formálna prípustnosť

Petície musia obsahovať meno, národnosť a adresu každého predkladateľa petície a musia byť napísané v jednom z úradných jazykov EÚ. Môžu sa predkladať buď

elektronickou formou prostredníctvom portálu EP pre petície alebo poštou v papierovej podobe.

2. Vecná prípustnosť

Petície, ktoré spĺňajú tieto formálne podmienky, sa posielajú Výboru pre petície, ktorý najskôr rozhodne o ich prípustnosti. Výbor na tento účel overí, či daná vec patrí do pôsobnosti EÚ. Ak nepatrí, výbor vyhlási petíciu za neprípustnú. Následne o tom informuje predkladateľa petície, pričom svoje rozhodnutie zdôvodní. Predkladatelia petícií často dostávajú odporúčanie, aby sa obrátili na iný vnútroštátny alebo medzinárodný orgán. Hlavným dôvodom, prečo sa petície vyhlasujú za neprípustné, je, že predkladatelia petícií si zamieňajú právomoci, zodpovednosti a možnosti prijímať opatrenia či prostriedky nápravy, ktorými disponuje EÚ, s tými, ktoré majú k dispozícii členské štáty a iné medzinárodné organizácie a orgány (napr. OSN a Rada Európy), a to aj v súvislosti s uplatniteľnosťou Charty základných práv EÚ.

3. Posudzovanie petícií

V závislosti od okolností môže Výbor pre petície prijať jedno alebo viaceré z týchto opatrení:

- požiadať Európsku komisiu o vykonanie predbežného preskúmania petície a o poskytnutie informácií týkajúcich sa súladu s príslušnými právnymi predpismi EÚ,
- postúpiť petíciu iným výborom Európskeho parlamentu na účel informovania alebo prijatia ďalších krokov (výbor môže petíciu napríklad zohľadniť vo svojej legislatívnej činnosti),
- ak sa petícia týka konkrétneho prípadu, ktorý si vyžaduje individuálnu pozornosť, môže sa výbor obrátiť na príslušné inštitúcie alebo orgány alebo zasiahnuť prostredníctvom stáleho zastúpenia dotknutého členského štátu s cieľom vec urovnať,
- prijať akékoľvek ďalšie kroky, ktoré považuje za vhodné, s cieľom riešiť danú problematiku alebo poskytnúť vhodnú odpoveď na petíciu.

Výbor takisto rozhoduje o tom, či petície zaradiť do programu svojich schôdzí. V prípade, že tak urobí, na schôdzu pozve predkladateľa petície a zástupcov Komisie a dotknutého členského štátu. Na tejto schôdzi predkladateľ petície predstaví svoju petíciu, Komisia vydá ústne stanovisko a poskytne pripomienky k svojej písomnej odpovedi na otázky uvedené v petícii, pričom sa môžu slova ujať aj zástupcovia príslušných členských štátov. Členovia Výboru pre petície potom majú príležitosť vymeniť si názory na otázky nastolené počas diskusie a navrhnúť prijatie ďalších opatrení.

V osobitných prípadoch môže výbor rozhodnúť, že usporiada vypočutie alebo seminár, uskutoční návštevu príslušnej krajiny alebo regiónu na účely zistenia potrebných skutočností a prijme správu zo služobnej cesty, ktorá bude obsahovať pripomienky a odporúčania, alebo že pripraví a predloží úplnú správu, o ktorej bude Parlament hlasovať v pléne. Takisto sa môže rozhodnúť, že Komisii a/alebo Rade predloží otázky na ústne zodpovedanie a uskutoční rozpravu v pléne.

Ak sa petícia týka veci všeobecného záujmu a poukazuje na nesprávnu transpozíciu alebo uplatňovanie práva EÚ, môže Komisia na jej základe podniknúť v súvislosti s dotknutým členským štátom kroky, a to aj prostredníctvom konania o nesplnení povinnosti.

4. Uzavretie

Výbor môže petíciu uzavrieť v rôznych štádiách konania, napríklad po tom, čo na svojej schôdzi prijme rozhodnutie o prípustnosti, keď v súvislosti s petíciou nemožno prijať žiadne ďalšie kroky, keď ju predkladateľ stiahne alebo keď predkladateľ neodpovie v stanovenej lehote.

5. Transparentnosť

Petície predložené Európskemu parlamentu sa stávajú verejnými dokumentmi. Zhrnutia petícií sa spolu s ďalšími relevantnými dokumentmi uverejňujú vo všetkých úradných jazykoch EÚ na portáli Európskeho parlamentu pre petície až po tom, ako Výbor pre petície prijme rozhodnutie o ich prípustnosti.

Predkladateľ petície je písomne informovaný o všetkých rozhodnutiach výboru týkajúcich sa jeho petície, ako aj o dôvodoch týchto rozhodnutí, a hneď ako budú tieto rozhodnutia k dispozícii, sa mu v relevantných prípadoch poskytnú príslušné informácie a dokumentácia.

ÚLOHA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

Petície občanov sa podľa zmlúv adresujú Európskemu parlamentu, ktorý je následne zodpovedný za zabezpečenie toho, aby sa EÚ v plnej miere zaoberala problémami občanov nastolenými v týchto petíciách. Aby bola táto úloha čo najlepšie splnená, zverila sa osobitnému výboru – Výboru pre petície – povinnosť zaoberať sa petíciami a koordinovať nadväzujúce činnosti inštitúcie. Ako sa zdôrazňuje vo výročných správach o rokovaní výboru v predchádzajúcom roku^[1], Parlament vždy považoval petície za kľúčový prvok participatívnej demokracie. Ich dôležitosť zdôrazňuje aj pri odhaľovaní prípadov nesprávnej transpozície a vykonávania práva EÚ členskými štátmi. Viacero petícií už viedlo k prijatiu legislatívnych alebo politických opatrení, projektom EU Pilot, prejudiciálnym rozhodnutiam či konaniam o nesplnení povinnosti. Výbor pre petície je obzvlášť aktívny v oblasti základných práv (zdravotné postihnutie, práva detí, diskriminácia, menšiny, prístup k spravodlivosti, voľný pohyb, hlasovacie práva, brexit), životného prostredia a dobrých životných podmienok zvierat, vnútorného trhu, sociálnych práv, migrácie, obchodných dohôd a verejného zdravia. Návštevy na účely zistenia potrebných skutočností, verejné vypočutia, zadávanie štúdií, vytvorenie petičnej siete zaručujúcej lepšiu spoluprácu medzi výbormi zaoberajúcimi sa petíciami v roku 2016 a spolupráca a dialóg s národnými parlamentmi a orgánmi, ako aj s ďalšími inštitúciami EÚ (najmä s Európskou komisiou a ombudsmanom) – to všetko sa považuje za nástroje na zabezpečenie toho, aby sa otázky nastolené občanmi v petíciách riešili a vyriešili. V roku 2014 Parlament takisto spustil webový portál

[1] Výročná správa o rokovaní výboru pre petície zahŕňajú informácie o počte prijatých petícií, ich formáte, stave, výsledku, krajine, jazyku, štátnej príslušnosti a predmete petície; webovom portáli; vzťahoch s Komisiou, Radou a ombudsmanom; návštevách na účely zistenia potrebných skutočností, verejných vypočutiach, zadaných štúdiách a ďalších kľúčových otázkach.

pre petície, ktorý umožňuje väčšiu a lepšiu publicitu a transparentnosť petícií, ako aj interakciu občanov s EÚ a ich účasť na dianie v nej^[2].

Ottavio Marzocchi
05/2019

[2]<https://petiport.secure.europarl.europa.eu/petitions/sk/home>

